IV, № 1014

УН. БИБЛИОТЕКА ПЛОВДИВ
Дар. Инв.№ 145 1946

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДѢЛИЕТО И ДЪРЖАВНИТѢ ИМОТИ
ИНСТИТУТЪ ЗА ЗАЩИТА НА РАСТЕНИЯТА

Следъ като прочетешъ това упжтване, предай го на приятелитѣ си, за да го прочетатъ и тѣ.

Упжтване № 36
(Трето издание)

ИНСТИТУТЪТЪ ЗА ЗАЩИТА НА РАСТЕНИЯТА И НЕГОВИТѢ ЗАДАЧИ

УНИВЕРСИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА ПЛОВДИВ

Културнитѣ растения, както всички живи сжщества, се нападатъ отъ голѣмъ брой болести и неприятели, които причиняватъ голѣми загуби на земедѣлцитѣ. Поради тѣхъ България губи отъ 2 до 5 милиарда лева ежегодно. За да могатъ да се намалятъ поне, ако не да се отстранятъ напълно тѣзи загуби, необходимо е да се води борба съ причинителитѣ на болеститѣ и съ неприятелитѣ по растенията. Институтътъ за защита на растенията при Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти има за задача, именно, да проучи вредителитѣ на растенията и да намѣри, изпита и препоржча начинитѣ и срѣдствата за борба съ тѣхъ. За да може да се справи по-добре и по-навременно съ своята задача, този Институтъ разполага съ нуждното число фитопатолози и ентомолози. Фитопатолозитѣ иматъ за обектъ болеститѣ на растенията, чиито причинители сж бактериитѣ и разнитѣ плесени, докато ентомолозитѣ се занимаватъ съ повредитѣ отъ насекомитѣ и нѣкои вредни животни, като мишки, слѣпо куче и др.

Институтътъ за защита на растенията има за цель:

Проучване на всички икономически важни болести и неприятели по растенията и намиране на срѣдствата за тѣхното унищожаване.

Популяризиране на мѣркитѣ за борба съ икономически важнитѣ болести и неприятели на растенията у насъ, чрезъ издаването на позиви, упжтвания, брошури и статии; устройване на сказки, изложби, демонстрации за борба съ болеститѣ и неприятелитѣ на растенията.

Даване наставления за ограничаване болеститѣ и неприятелитѣ на растенията въ страната при запитване отъ заинтересованитѣ.

Организиране и ржководене борбата за ограничение на силно развититѣ и икономически важни болести и неприятели на растенията.

Подържане редовна растително-здравна контрола при вноса, износа и транзита на растения и растителни части въ страната.

Упражняване контролата за здравното състояние на посадочния и посѣвния материали въ страната.

Контрола върху вноса и търговията на химическитѣ срѣдства, които се употрѣбяватъ за борба съ болеститѣ и неприятелитѣ на растенията.

Създаване на нови, практически, ефикасни и сжщевременно евтини срѣдства за борба съ болеститѣ и неприятелитѣ на растенията.

Институтътъ за защита на растенията е създаденъ, за да бжде въ услуга на българския земедѣлецъ. Всички проучвания, печатни, писмени и устни упжтвания, консултации и др., извършени отъ него, сж безплатни. При появяването на болесть или неприятель по земедѣлскитѣ култури е достатъчно стопанинътъ или интересуващиятъ се да изпрати една проба отъ заразенитѣ растения или съответнитѣ нападнати части отъ тѣхъ, придружени съ обяснителна бележка, въ която да се съобщи всичко, което е наблюдавалъ, за да получи безплатно всички упжтвания за ограничаване на болестьта или неприятеля.

При изпращането на материали за изследване и опредѣляне естеството на болестьта или неприятеля, съ огледъ да се посочатъ срѣдства за борба, е необходимо да се има предъ видъ:

1. Срещу повечето болести сж отъ значение предпазнитѣ мѣрки. Много малко сж болеститѣ, които могатъ да се лѣкуватъ. Това важи и за много вредители. Въ повечето случаи, следъ появата на нѣкоя болесть (напр. мазната главня по пшеницата) никакви мѣрки не могатъ да излѣкуватъ нападнатитѣ растения. Това положение налага познаването на икономически важнитѣ болести и неприятели по растенията и своевременото прилагане на срѣдствата за борба съ тѣхъ.

2. Добъръ резултатъ отъ борбата ще се получи, когато на време бжде констатиранъ вредителя или болестьта и своевременно бждатъ приложени препоржчанитѣ мѣрки. Така напр. борбата съ рапичния бръмбаръ, скакалцитѣ и гъсеницитѣ ще бжде безполезна следъ като тѣ сж унищожили нападнатитѣ растения.

3. При вземането на пробитѣ е необходимо да се опишатъ сжществените признаци на повредитѣ, които могатъ да бждатъ:

а) Промѣна въ голѣмината, формата или цвѣта на растенията или на съответно нападнатитѣ части отъ тѣхъ (уголѣмяване, закържавяване, увѣхване, засъхване, надебеляване, раковини, пукнатини, прояждания, нагризвания, надупчвания, засуквания и т. н.).

б) присжтствие на външно наблюдаеми повреди отъ насѣкоми, метериологически и др. агенти (градушка, студъ, вѣтъръ, топлина, повреди отъ пръскане, отъ огънъ, отъ зайци и т. н.).

в) присжтствие на плесени по повръхностьта, подъ кората, въ пукнатинитѣ, въ празнинитѣ между тъканитѣ на нападнатитѣ части. Присжтствието на разни прахани по засъхващитѣ или изсъхнали части. Присжтствието на насѣкоми.

г) промѣна въ цвѣта на тъканитѣ на нападнатитѣ части. (Напр.: различно оцвѣтяване на дървесината при стъблата, което бива съ различна форма, цвѣтъ и развитие).

4. Винаги да се изпраща материалъ въ по-голѣмо количество, като се подбиратъ слабо и силно нападнати растения или съответно нападнати части отъ тѣхъ, за да се получи ясна представа за повредитѣ. Малкитѣ растения трѣбва да се изскубватъ внимателно и пакетиратъ следъ внимателно изтръсване на пръстьта. При по-голѣми растения трѣбва да се изпращатъ тѣзи части, по които се наблюдаватъ повредитѣ. При засъхване на надземнитѣ части, да се търси причината въ стъблото или коренитѣ. При повреди отъ насѣкоми, да се потърсятъ, събератъ и изпратятъ и самитѣ причинители, които, въ случай че не присжтствуватъ при мѣстата на повредитѣ, могатъ да бждатъ намѣрени скрити презъ деня изъ пукнатинитѣ между или подъ кората или плитко въ почвата около нападнатитѣ растения. Взетитѣ проби трѣбва да се изпращатъ незабавно въ Института.

5. Материалътъ за изследване трѣбва да бжде пакетиранъ много добре, за да бжде полученъ въ Института въ състояние, позволяващо опредѣлянето на причинитѣ на заболяването. При изпращането на нѣколко проби, всѣка по отдѣлно трѣбва да бжде пакетирана (най-добре чрезъ увиване въ вестникъ отъ пореста хартия, като се подгжнатъ краищата преди пълното завиване на пакетчето) и следъ това да бждатъ поставени въ общия пакетъ. Най-добре е материалитѣ да бждатъ изпращани въ твърди картонени

кутии или въ сандъчета. При изпращането на живи насѣкоми, трѣбва да имъ се поставя храна, а кутийкитѣ да бѫдатъ надупчвани съ игла. Изпращането на нежни и твърдокрили насѣкоми, трѣбва да става въ стъкленички (напр. отъ хининъ, аспиринъ или др. под.) съ спиртъ. Пеперуди и др. мѫхнати насѣкоми трѣбва да се умъртвяватъ и следъ отдѣлно пакетиране да се поставятъ въ кутията.

6. Подробното описание на болестьта и наблюдаванитѣ евентуални причинители може да допринесе твърде много за по-бързото опредѣляне на болестьта или неприятеля, даже въ случаитѣ, когато материалитѣ бѫдатъ получени въ лошо състояние.

7. Изпращанитѣ материали трѣбва винаги да бѫдатъ придружени отъ обяснителна бележка, съставена по отдѣлно за всѣка повреда, въ която да бѫде посочено:

а) Адресътъ на изпращача.

б) Мѣстонахождение на болестьта или повредитѣ (име на мѣстностьта и на общината, въ която се намира).

в) Нападнатото растение (видъ и сортове).

г) Дата на намирането на болестьта. Наблюдавана ли е презъ миналитѣ години и кога.

д) Кратко описание на признацитѣ, развитието и размѣра на болестьта или повредитѣ (разпръснато или въ хармани; опредѣляне на % чрезъ точно установяване броя на здравитѣ и нападнатитѣ растения или части отъ тѣхъ, на нѣколко опредѣлени мѣста). Констатирана чувствителность или устойчивость при разнитѣ сортове на нападнатия видъ.

е) Срѣщатъ ли се сѫщитѣ повреди въ съседнитѣ или др. такива имоти.

ж) Кѫде се намира и какво е мѣстото на нападнатата култура (Разположена на равно, наклонено, низко или високо мѣсто: близость до вода (каква: езеро, рѣка, море, блато), гора, дере, пѫть; видъ на почвата: пѣсъклива, черноземна, глинеста, варовита, чакълеста; дълбочина на подпочената вода; присѫтствието на глинесть или другъ непропускливъ за водата или коренитѣ почвенъ пласть и неговата блозость до повръхностьта на почвата; други особености, които споредъ изпращача могатъ да бѫдатъ отъ значение за появата и развитието на повредитѣ).

з) Кѫси метеорологически сведения за времето преди появяването на повредитѣ, или които сѫ спомогнали за тѣхното по-широко развитие: дъждъ, роса (тѣхното количество, когато може да се посочи), студенъ или горѣщъ вѣтъръ; градушка; голѣми студове или горѣщини (при възможность да се посочватъ градуситѣ) и др.

и) Предшественикъ, торене, обработка, напояване, време на засѣване или засаждане, начинътъ на засѣването или засаждането, пръскане и др.

к) Предприети мѣрки за ограничаването на болестьта или повредата и полученитѣ резултати.

л) При масово разпространени болести и неприятели: какъ посрѣщатъ земедѣлцитѣ тѣзи загуби и биха ли предприели борба за ограничаването имъ.

А. Х.

* * *

Институтътъ за защита на растенията разполага съ следнитѣ неизчерпани печатни упѫтвания, които изпраща безплатно при поискване:

1. Бѣла жила или трипсъ по тютюна.
2. Твърдата главня по пшеницата и борбата съ нея.
3. Главнитѣ по ечемика и борбата съ тѣхъ.
4. Унищожавайте растителнитѣ остатъци!
5. Бактериалниятъ ракъ по овощнитѣ дървета.
6. Мѣхурки, рошкови, или кривули по сливата.
7. Кѫдравость по листата на прасковата.
8. Увѣхване на слънчогледа.
9. Контактнитѣ (кожнитѣ) срѣдства за борба съ вреднитѣ насѣкоми.
10. Сѣроваровиятъ разтворъ и употрѣблението му въ овощарството.
11. Зимната борба съ болеститѣ и неприятелитѣ на овощнитѣ дървета.
12. Стомашни отрови срещу насѣкомитѣ.
13. Главнята по овеса и лѣкуването ѝ.
14. Бордолезовъ (варь-синкамъченъ) разтворъ.
15. Листнитѣ въшки и борбата срещу тѣхъ.
16. Цвѣкловиятъ хоботникъ и борбата съ него.
17. Люцерновиятъ листоядъ и борбата съ него.
18. Сѣчене или косене на разсада.
19. По-важнитѣ неприятели по складиранитѣ зърнени храни.

20. Брашнестите мани (пепелници, оидиуми) по растенията и борбата съ тѣхъ.
21. Струпясване на ябълкитѣ и крушитѣ.
22. Кафяво гниене по плодоветѣ при семковитѣ и костилковитѣ овощни видове.
23. Бактериалниятъ пригоръ по фасула.
24. Ябълковъ цвѣтоядъ и срѣдствата срещу него.
25. Ябълковъ молецъ (Майски черъвъ (Hyponomeuta malinellus Zell.
26. Полскитѣ и домашни мишки и плъхове и борбата съ тѣхъ.
27. Срѣдства за запазване овощнитѣ дървета отъ дивитѣ зайци.
28. Черешовата муха и борбата съ нея.
29. Вируснитѣ болести на овощнитѣ дървета.
30. Житната пиявичка и борбата съ нея.
31. Маната по лозата и борбата съ нея.
32. Щитоноснитѣ въшки по овощнитѣ дървета.
33. Сивиятъ червей и борбата съ него.
34. Червясването на ябълкитѣ и крушитѣ.
35. Червени петна по сливата.
36. Институтътъ за защита на растенията и неговитѣ задачи.
37. Борбата съ болеститѣ и неприятелитѣ въ овощарството.
38. Гроздовиятъ молецъ и борбата съ него.
39. Цигарджията или крушовъ листозавивачъ.
40. Лозовъ стригачъ (лозорѣзъ).

Земедѣлци,

Болеститѣ и неприятелитѣ на земедѣлскитѣ култури намаляватъ силно вашитѣ доходи. Противъ много отъ тѣхъ науката е дала сигурни и евтини срѣдства. Съ малки усилия вие можете да се гарантирате противъ повреди отъ болести и неприятели и да увеличите доходитѣ си. Болеститѣ и неприятелитѣ по земедѣлскитѣ култури не се дължатъ на времето или на грѣшки въ обработката. Тѣ се причиняватъ отъ разни паразити, както тѣзи при човѣка и животнитѣ. Не оставяйте болеститѣ и неприятелитѣ да ви лишаватъ отъ плода на вашия трудъ, а се отнасяйте редовно за съветъ до **Института за защита на растенията,** който дава съвети и упжтвания безплатно.

Адресътъ на Института е:

ИНСТИТУТЪ ЗА ЗАЩИТА НА РАСТЕНИЯТА

булевардъ Князъ Симеонъ Търновски № 2 — София

Пощенска кутия № 238 Телефонъ 2-32-62

Материали за изследване, на тежесть до 500 грама, да се изпращатъ като мостра безъ стойность, като се придружаватъ винаги съ изчерпателна обяснителна бележка (освенъ отдѣлно изпратеното писмо).

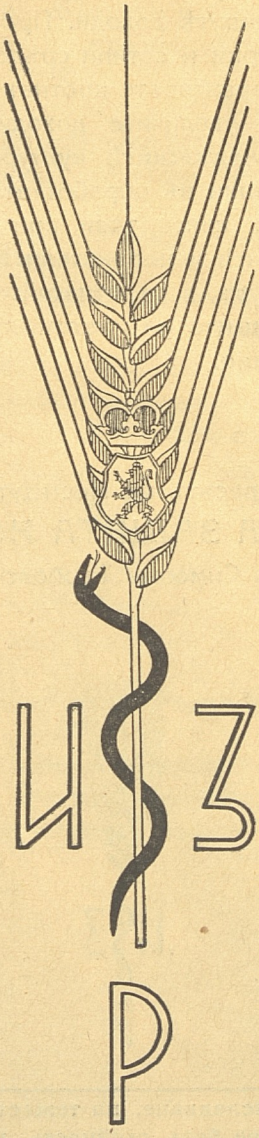

УНИВЕРСИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА ПЛОВДИВ

5627 1938